

Kaspiniň kenarynda

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Kaspiniň kenarynda KASPINIŇ KENARYNDA

Göz gypuşýan ownuk-iri ýyllyzlar
Säher çagy uçgun deýin söňýärdi.
Reňki symgylt ösen asman hem düzler
Çaňjaryp süýt pürkülene döňýärdi.
Ýakymlydy çygly şemal, sap howa,
Teniňe dermanly, janyňa dowa.

Göwnüm galkynjaklap şol gözel çagda
Kaspiň kenarynda gezim edýärdim.
Basan ýerim myňňyldaýan çägede
Yz galdyryp, emäý bilen ädýärdim.
Mawy deňiz rahat meýmireýärdi,
Şelpelerin çala yralaýardy.

Pessaý serpindiler ýalap çägäni,
Üstlerinden kümüş hünji seçýärdi.
Pişijegiň güýmeýşi deý çalasyn,
Kowalaşyp yzlaryna gaçýardy.
Degip gaçmak, oýnaşmak hoş ýakýan deý,
Pyşyrdaşýardylar çawuş çakýan deý.

Çawuşlarynyň manysyny aňşyrman,
Aýak çekip üns bilen diňledim.
Maňa bir zat diýýänlarni aňladym.
Tolkunjyklar ýañadandan ýaýrady,
Öýjüklenen düwmejikler saýrady:

»Eý, beýik Watanyň azat adamy,
Seniň belent derejäňe guwanýas.
Habarlysyň, taryhymyz gadymy,
Geçen asyrlaryň derdine ýanýas.
Durmuş görmändik biz wagşy kenarda,

Guşlar-da tiz uçardylar, gonar-da.

Aç gurt käte agzyn açyp uwlardy,
Eşdilmezdi çopan tüýdügniň sesi.
Käte tozan turup şemal şowlardy,
Ýokdy bu kenarda durmuşyň ysy.
Anha, indi sen beýläňe göz aýla,
Kaspini däl, durmuş deňzini boýla».

Güneş ýarty çörek deýin gyzdyryp,
Ýazdyrypdy köýneginiň iligin.
Dumly-duşda belent wyşka taýzaryp,
Demine dartýardy ýeriň ýiligin.
Işçiniň göreji siňňin bakýardy,
Permanyna görä nebit akýardy.
Iş bilen bäskeşip işçiniň aňy,
Iş üstünde ýaňlanýardy iş heňi.

Täze şäher öwşün atyp, abanyp,
Kaspiň kenaryna bezeg berýärdi.
Täze adam täze döwre guwanyp,
Täze ýerde täze durmuş gurýardy.
Ozal gugurmadyk bolsa guba gaz,
Häzir ýaňlanýardy şanly aýdym-saz.

Hünjüjikler towsaklaşyp, pysyrdap,
Degilmäni, oýnamany söýýän deý,
Öwhä atyp şadyýana pyşyrdap,
Saýradylar şeýle bir zat diýýän deý:
»Biz suw, emma zäkden-de şor, ajy suw,
Bu kenarda ýokdy damja süýji suw».

Çelekeniň ady ozal »Çöl eken»,
Çöl içinde içimlik suw nirede.
Durmuş gözelligniň enjamyn çeken
Täze adam tapyp oňa çäre-de:
Bir ýüz elli kilometr Jebelden
Turba bilen gelýän suw süýji baldan».

Üpjün edip senagaty, şäheri,
Näzik agaçlara jan beren şoldur.
Ýarym adaň dürli gizlin göwheri
Seň göwnüň isleýän islegi boldy.
Senagatyň, maşynlaryň azygy,
Diňe kenaryň däl ölkäň bezegi.

Bir-birini itekleşip, müňzeýän
Tolkunjyklar aldy meniň huşumy,
Şol bezege buýsanýana meňzeýän
Kümüş dänejikler ezip köwşümi,
Sypadylar mähriban bir ýar ýaly.

Mälim boldy şeýle sowal berýäni:
»Biz bu ýerik beýik Wolgadan geldik.
Görmek arzuw edýäs Amyderýany,
Onuň şu kenara geljegin bildik.
Didara muşdak biz, ol bize dilber,
Haçan geler, dostum, bize habar ber».

Dürli gural ýükli barfa ýegşerlip,
Ymtylýardy Krasnowodsk portuna.
»Türkmenistan» parohody abşarlyp,
Göýä diýrsiň, bat berýärdi murtuna...
Kanal gurluşygna deňizden-düzden
Her gün şeýle kömek gelýärdi ýüzden.

Bosagadan gaýdan Garagum jary
Eýýäm çöle bakan menzil aşypdy.
Kakap ýatan boz topragyň hossary
Ençe ýerde, ençe köller joşupdy.
Şol köllerden million goýun içýär,
Balyklar oýnaýar, ördekler uçýar.

Mehanizm ýeriň göwsüni söküp,
Görülmedik gudrat döredýär geňsi.
Garşysyndan ägirt jaran jar çekip,
Garşylaýar ony türkmen adamsy.

Amyderýaň mele suwy çaykanyp,
Şaýly gelin deýin geler ýaýkanyp.

Ilki bilen üpjünläp ol Maryny,
Soňra geçer Aşgabadýň duşundan.
Öz ýolunda tarp ýerleriň baryny
Bezär ak altynyň elwan nagşyndan.
Deňziň kenaryna mümkin gelmegi
Senagat önümin çaltlandyrmagy.

Amyderýa bilen Hazaryň suwy
Şol kenarda näzli bakyşsa gerek.
Öwşün atyp biri-birinden gowy,
Pyşyrdaşyp çawuş çakyşsa gerek.
Türkmen halky şeýle pikir besleýär,
Möwç atýan senagat şony isleýär.

Altyn şöhle saçyp galan ýaz günü
Al asmanda, deňizde-de ýüzýärdi.
Sypaýanyň onuň hoştap gyzgyny
Deňizdäki balyklar-da syzýardy.
Bir çykyp, bir çümüp oýnaşýardylar,
Deňiz dünýäsinde ýaýnaşýardylar.

Diýýärdiler tolkunjyklar tolkunyp:
»Balyklary siziň üçin besleýäs»
Diýýärdiler düwünýän deý gulkunşyp:
»Mertebäňiz belentligin isleýäs».
Kaspiň kenarynda gezseň ne gözel,
Durmuşyň kölünde ýüzseň ne gözel.

1955.

Berdi KERBABAÝEW. Goşgular